

OPERAČNÍ MANUÁL PRO AVIÁRNÍ INFLUENZU

**Státní veterinární správa ČR
20. 2. 2006**

Úvod

Tento dokument byl připraven proto, aby poskytl úředním veterinárním lékařům praktické informace týkající se zvládnutí ohniska AI.

1. Aktivizace – vstup do podezřelého hospodářství

1.1 Podezření

Ihned po nahlášení podezření na AI zjistí úřední veterinární lékař KVS (ÚVL) vedoucí týmu expertů osobu, která podezření nahlásila. Pokud je touto osobou chovatel, ÚVL od něj shromáždí informace týkající se:

- a) umístění a typu hospodářství, počtu ptáků a jiných zvířat v hospodářství;
- b) přítomnosti personálu a vozidel;
- c) posledního přemístování osob, vybavení, vozidel a zvířat;
- d) dostupnosti dezinfekčních prostředků a vybavení pro dezinfekci na místě.
a současně
- e) informuje Státní veterinární správu ;
- f) vybaví se materiálem potřebným pro vstup a výstup z místa podezření a pro odběr vzorků (pohotovostní kufr, brašna)

Povinnost hlásit podezření se vztahuje i na veterinárního lékaře podniku nebo soukromého veterinárního lékaře; tento veterinární lékař musí také ÚVL pomáhat při shromažďování informací. Pokud je podezření hlášeno před příjezdem ÚVL, veterinární lékař podniku nebo soukromý veterinární lékař musí v rámci svých pravomocí přijmout veškerá opatření bránící šíření infekce. Vozidlo veterinárního lékaře podniku nebo soukromého veterinárního lékaře musí zůstat mimo infikovaný podnik, v dostatečné vzdálenosti od vstupu do podniku. ÚVL přijme na úrovni podniku opatření zamezující přemístování osob, zvířat, vybavení, vozidel a dalších předmětů, které by mohly být zdrojem původce nákazy z podezřelého podniku, současně nařídí instalaci vhodné dezinfekce ve všech vjezdech vchodech a výjezdech z podezřelého hospodářství

1.2 Vstup

- Do areálu lze vstoupit jen po kompletní výměně oděvu – hygienická smyčka (nutnost civilního a pracovního oděvu). Veškerý personál vstupující do hospodářství musí mít oblečen jednorázový oděv, včetně pokrývky hlavy a návleků na boty (gumové holínky). Musí být vyhrazena šatna, ve které mají být k dispozici velké plastové pytle, kartonové krabice, latexové rukavice a dostatečné množství dezinfekčního roztoku (viz. bod 8). Výše uvedené ochranné pomůcky pro zaměstnance zajistí chovatel.
- ÚVL by měl do podniku vstoupit vybaven pohotovostní brašnou a být doprovázen dalším členem týmu expertů, který zůstane vně podniku a je zodpovědný za odeslání vzorků do laboratoře. ÚVL se u automobilu převlékne do pracovního oděvu a jednorázové kombinézy .

Úvodní kroky ÚVL:

- uzávěra hospodářství (písemný doklad),
- získání písemných prohlášení od personálu hospodářství, v nichž se personál zavazuje, že 3 dny nenavštíví žádný podnik s živými ptáky; tento obecný závazek musí dodržet i ÚVL a každý jiný veterinární lékař (doba 3 dnů vyplývá ze zahraničních zkušeností při likvidaci ohnisek AI);
- určení místa na hospodářství, kde mohou být čištěna a dezinfikována vozidla opouštějící hospodářství a stanovení postupů čištění a dezinfekce;
- určení míst pro mytí a dezinfekci personálu a zajištění toho, aby při opuštění areálu personál zanechal v šatně jednorázový oděv, umyl si a vydezinfikoval odhalená místa těla a boty a souhlasil s tím, že ihned po návratu domů si vypere svoje oděvy.
- zahájí předběžné šetření viz bod 2 (odebere vzorky a zajistí jejich odeslání zahájí epizootologické šetření) a vyplní epizootologický dotazník viz. **Příloha č. 1**
- o výsledcích šetření informuje SVS a místně příslušnou KVS – schéma toku informací viz **Příloha č. 2**

Čištění a dezinfekce vozidel se musí provádět uvnitř i vně podniku; vozidla mohou opustit infikovaný podnik pouze v případě nejvyšší nouze. Musí se dbát o to, aby nedošlo ke kontaminaci přírodních nebo umělých vodních nádrží.

2. Předběžné šetření

ÚVL zjistí:

- strukturu produkčních stájí (topografie hospodářství) a stáj (hejno), pro kterou bylo hlášeno podezření;
- personál této stáje;
- anamnestické údaje.

2.1 Klinické vyšetření

Úkolem klinického vyšetření je stanovení klinické situace na hospodářství, včetně všech nemocných a podezřelých ptáků. Klinické vyšetření musí být provedeno u všech vnímavých živočišných druhů přítomných v hospodářství. Zvláštní pozornost musí být věnována všem provedeným vakcínám. Všechny tyto údaje musí být uvedeny v epizootologickém šetření.

Musí být zjištěny počty všech přítomných ptáků podle živočišných druhů a pro každý živočišný druh musí být vypracována zpráva obsahující datum nástupu klinických příznaků, popis klinických příznaků a mortalitu v %.

V pásmu 3 km kolem podezřelého hospodářství provedou zástupci obcí soupisy veškeré drůbeže u drobnochovatelů a chovatelů, kteří nejsou v ústřední evidenci, podle druhů a kategorií.

2.2 Odběr vzorků

V případě podezření na aviární influenzu se odebírají a následně zasílají do laboratoře následující vzorky:

- nejméně 5 uhynulých (utracených) ptáků; nebo 5 výtěrů z kloaky podezřelých ptáků z každého hejna. V případě pouze jednoho hejna v chovu odebírá se 10 ks kadáverů nebo výtěrů. Výtěry musí být odebrány tak, aby bylo zajištěno, že na jednom tampónu je nejméně jeden gram fekálního materiálu; ihned po odběru musí být tampón vložen do transportního média (výtěrovka VIRUSTRANSPORT)
- a nejméně 20 vzorků krve z každého hejna (min. 3 ml z křídelní žíly do zkumavky)

Každý vzorek musí být jasně a nezaměnitelně označen.

Ze vzorků z různých orgánů se nesmí připravovat směsné vzorky. Aby se zabránilo šíření původce infekce, musí být vzorky správně zabaleny (do nepropustných nádob a nejméně do dvou plastových sáčků) a ve zchlazeném stavu přepraveny do laboratoře. Zvířata jsou přepravována v uzavřeném plastovém pytli, který je vsunut do druhého stejného uzavřeného pytle. Všechny vzorky se do laboratoře převážejí v polystyrénovém boxu s chladicími sáčky. Polystyrénový box musí být před opuštěním podniku vhodným způsobem vydezinfikován.

Odeslání

- vzorky jsou zaslány do NRL pro AI SVÚ v Praze bezprostředně po odběru poslem. *Zajistí KVS.*
- Vzorky musí do laboratoře doprovázet formulář, jehož vzor je uveden v příloze.
- Řidič pověřený přepravou vzorků musí do laboratoře jet přímo, bez jakýchkoli zastávek.
- NRL bude o zaslání vzorků předem informována

Časový horizont laboratorní diagnostiky AI

- Sérologicky (orientační vyšetření)– několik hodin
- Kultivace a typizace 3-4 dny (určení subtypu H)
- Test intravenózní patogenity (IVPI) – doba trvání 3 dny (výsledek znám za 6 až 7 dnů po příjmu vzorku)
- V případě HPAI diagnostiky trvá celá diagnostika min. 7 dní, v případě LPAI o 1-2 týdny déle
- Konfirmace – CRL Waybridge
- Současná kapacita laboratoře (po zprovoznění rekonstruované laboratoře se kapacita navýší) :
 - Izolace viru – 30 ks týdně
 - Sérologické vyšetření 500 ks týdně
- Po dobu trvání vyšetření musí být v podezřelém hospodářství nařízena KVS předběžná opatření.

2.3 Epizootologické šetření

Tým expertů pečlivě vyplní formulář epizootologického šetření, jehož vzor je uveden v **Příloze č. 1**. Z hlediska epizootologického šetření jsou významné následující skutečnosti:

- přemísťování zvířat: měly by být zaznamenány všechny přesuny zvířat během dvaceti dní před nástupem prvních klinických příznaků;
- přemísťování osob: musí být zaznamenány všechny osoby (personál, příbuzní, pracovníci služeb, veterinární lékaři), které měly přístup na farmu;
- přemísťování vozidel: musí být zaznamenána všechna vozidla, která měla přístup na farmu, bez ohledu na to, zda byla nebo nebyla v kontaktu s ptáky.

Formulář epizootologického šetření musí být co nejdříve po vyplnění zaslán (nejlépe faxem) příslušným orgánům (SVS).

3. Výstup z podezřelého hospodářství

Po klinickém vyšetření a odběru vzorků si tým expertů ve vyhrazené šatně svlékne kombinézu a pracovní oděv, po očištění se převlékne do nekontaminovaného civilního oděvu a veškeré sterilizovatelné součásti vybavení vloží do igelitového pytle, který uzavřou a vsunou do druhého pytle, který zvenku vydezinfikují. Všechny jednorázové materiály, listy papíru, pokrývky hlavy, návleky na boty a jednorázové kombinézy apod. vloží do plastového pytle, který ponechají na místě.

Jako desinfekční prostředek pro povrchovou desinfekci kontaminovaných ochranných pomůcek lze použít 2% roztok chloraminu, Septonex spray příp. Desident spray.

Postup při svlékání viz. **Příloha č. 8**

1. Vybavení

- 1) Papír a psací potřeby, štítky a popisovače
- 2) Formulář epizootologického šetření
- 3) Vybavení nezbytné pro klinické vyšetření a odběr vzorků – pohotovostní brašna :
 - a. 2 jednorázové oděvy
 - b. 5 párů jednorázových návleků na boty (gumové holínky)
 - c. 2 páry gumových rukavic se zdrsňelým povrchem a 5 párů latexových rukavic
 - d. jednorázové kombinézy, obličejové roušky a brýle na ochranu očí.
 - e. buničitá vata
 - f. izotermické nepropustné kontejnery (počet v závislosti na předpokládaném množství odebraných vzorků).
 - g. 5 nepropustných a nepromokavých plastových pytlů
 - h. elektrická baterka
 - i. účinný desinfekční roztok
 - j. zkumavky a jehly na odběr krve v množství podle počtu hejn v hospodářství
 - k. 100 malých plastových sáčků
 - l. dvoje chirurgické nůžky
 - m. 2 pinzety

- n. lepicí páska PVC
- o. 5 chladicích sáčků
- p. 1 nůž
- q. výtěrovky ke kloakálním výtěrům v množství v závislosti na počtu hejn
- r. 10 černých pytlů na odpadky
- s. 50 gumiček
- t. dezinfekční roztok v rozprašovači
- u. kartónová krabice

Nejméně 2 tyto sady by měly být vždy připravené a k dispozici na KVS.

5. Potvrzení AI

V případě potvrzení primárního ohniska AI se použijí veškeré pohotovostní postupy pro tlumení a eradikaci AI.

(Mimořádná veterinární opatření (MVO) dle veterinárního zákona a vyhlášky MZe č. 299/2003 Sb. (§§ 68-78), směrnice Rady 92/40/EHS – týká se HPAI s využitím návrhu nové směrnice Rady o opatřeních Společenství pro tlumení influenzy ptáků).

Příslušný orgán veterinární správy musí:

- povolat Pohotovostní středisko pro likvidaci nákaz do ohniska
- určit asanační podnik pro likvidaci kadáverů (dle svozných obvodů)
- informovat OPIS IZS a požádat o společné řešení mimořádné události spojené s mimořádnými opatřeními silami a prostředky IZS (viz **PP SVS ČR, příloha B 1.26**).
- snížit počet vozidel a personálu v ohnisku na nejnižší možné množství. Veškerý personál, který má přístup do infikovaného podniku může opustit farmu jen po úplné výměně oděvu a pokud možno i po osprchování. Personál, který se podílí na utrácení na farmě nesmí nejméně 3 dny po posledním kontaktu s infikovaným podnikem přijít do kontaktu s vnímavými živočišnými druhy;

6. Utrácení a neškodné odstranění mrtvých ptáků

6.1 Všeobecné zásady

Aby se zabránilo šíření infekce, musí být utrácení a neškodné odstranění infikovaných ptáků prováděny co nejrychleji a v souladu s platnými právními předpisy. Aby se zabránilo přístupu volně žijících ptáků a jiných zvířat k infikovaným organickým materiálům, musí být likvidační práce prováděny v uzavřeném objektu.

V ČR vzhledem k asanačním kapacitám a síti AP se upřednostňuje likvidace kadáverů tímto způsobem. V případě nutnosti lze kadávery likvidovat zahrabáním (nejlépe přímo na místě, případně ve vytypovaných zahrabovištích). Pálení kadáverů vzhledem k ekologické zátěži, riziku šíření viru a značným technickým problémům (návoz paliva, pohyb velké počtu osob v ohnisku) je možno použít jen v případě vyčerpání ostatních možností.

*HPAI – depopulace **utrácením** veškeré drůbeže v postiženém hejnu nebo hospodářství*
*LPAI - depopulace **utrácením** veškeré drůbeže v postiženém hejnu nebo hospodářství nebo **poražením** na určených jatkách (v případě, že drůbež dosahuje jatečné hmotnosti a po schválení SVS ČR).*

6.2 Personál a vybavení nezbytné k utrácení a neškodnému odstranění

- veškeré osoby pohybující se v ohnisku budou před vstupem do ohniska ošetřeny antivirovým preparátem Tamiflu – řádově desítky osob; *zajistí MZd*
- veškeré osoby pohybující se v ohnisku budou před vstupem do ohniska vybaveny osobními ochrannými pomůckami viz **Příloha 3** *zajistí chovatel ve spolupráci se SVS ČR*
- dřevěné tyče a plastové pásky k označení infikovaného hospodářství a vstupu/výstupu do farmy; *zajistí HZS*
- mobilní dezinfekční jednotky k dezinfekci osob a techniky; *zajistí IZS (HZS)*
- prostředky pro noční osvětlení; *zajistí IZS (HZS)*
- ostraha ohniska ; *zajistí PČR*
- nejméně jeden ÚVL na každou infikovanou farmu; *zajistí příslušný orgán veter. správy*
- dostatečné množství personálu , aby se zabránilo přepracovanosti; *zajistí chovatel*
- utrácení zvířat do 50 000 ks ; *zajistí SVS ČR*
- utrácení zvířat nad 50 000 ks; *zajistí SVS ČR ve spolupráci se silami HZS*
- CO₂ k utrácení ; *zajistí SVS ČR ve spolupráci s Linde - Technoplyn*
- propočtený počet vozidel nezbytných k odvozu mrtvých těl z farmy; *zajistí AP*
- určená trasa vozidel odvázejících mrtvé ptáky; *zajistí KÚ- dopravní odbor, PČR*
- policisté nebo jiné bezpečnostní služby doprovázející vozidla do místa neškodného odstranění; *zajistí PČR*
- sedace ptáků před manipulací a utrácením , schválení a zásobu přípravku; *zajistí SVS ČR*
- omráčení a utrácení ptáků ; *zajistí PSLN,*
- speciální upravené kontejnery na použití CO₂; *zajistí SVS ČR*
- injekční preparáty k euthanázii a vybavení pro injekční aplikaci pro utrácení malých hejn (do 50 ks) ; *zajistí privátní veterinární lékař*
- vhodné nádoby nebo kontejnery k neškodnému odstranění infikovaných materiálů kromě kadaverů; *zajistí chovatel*
- kontejnery na kadavery; *zajistí AP*
- vhodné nepropustné nádoby, popř. pevné igelitové pytle na přemístění kadáverů do velkých kontejnerů při utrácení v drobných chovech ; *zajistí chovatel*
- průběžná a závěrečná dezinfekce, deratizace; *zajistí DDD firmy, dle seznamu uloženého na každé KVS (kompletní seznam za ČR je k dispozici v Pohotovostním plánu SVS ČR, viz příloha C.9.9 – dostupná jen na Portálu SVS)*
- průběžná a závěrečná dezinfekce v případě nedostatečné kapacity DDD firem ; *zajistí IZS (HZS)*
- úklid a mechanickou očistu před závěrečnou dezinfekcí ; *zajistí chovatel*

6.3 Utráčení

Povolené postupy při usmrcování zvířat v souladu s §5 odst. h), zákona č. 246/1992 Sb. v plat. znění, zejména :

- usmrcení elektrickým proudem ve vodní lázni;
- usmrcení oxidem uhličitým;
- mechanické zařízení, které přivodí rychlou smrt;
- manipulace šíje

Výjimka je možná v souladu s §9 odst.7, písm. c), vyhl. 382/2004 Sb.

Faktory, které lze považovat za limitující při výběru způsobu utrácení jsou:

- koncentrace zvířat v ohnisku
- systém ustájení
- riziko infekce člověka
- potenciální riziko dalšího šíření nákazy
- aspekty welfare

Způsoby utrácení v závislosti na počtu ptáků :

Hejna s omezeným počtem ptáků

- intrapulmonární inokulace látek používaných k euthanazii zvířat v zájmovém chovu;
- malé kontejnery na CO₂
- manipulace šíje

Hejna se značným počtem ptáků

- usmrcení plynem v uzavřených nádobách (velkých kontejnerech - 7 tun),
- zaplynování hal,
- usmrcení elektrickým proudem ve vodní lázni
- mechanické zařízení, které přivodí rychlou smrt;
- LPAI - porážení na jatkách – zejména pokud se nacházejí v ochranných pásmech nebo pásmech dozoru (po stanovení podmínek KVS)

Plyny používané k utrácení ptáků:

- oxid uhličitý (CO₂): saturuje prostředí kontejneru (objem cca 10m³ , koncentrace 70%) do 30 minut, ke smrti dochází do 5 – 10 minut. Rychlost napouštění kontejneru plynem závisí na průtočnosti napouštěcího ventilu a jeho zabezpečení proti zamrznutí.
- Zaplynování hal je použitelné v případě, že haly lze dokonale utěsnit. Vhodný způsob zejména pro vysoké koncentrace brojlerů, méně vhodné je u klecového odchovu, nelze použít u vodní drůbeže. Podle aspektu welfare (EFSA- Q-2004-075) je dostatečná koncentrace k usmrcení 30% CO₂ a méně než 2% O₂ v prostředí.

Krajské veterinární správy na základě znalosti technologií ustájení drůbeže v regionu vyhodnotí vhodnost výše uvedených metod utrácení, zejména u hospodářství s koncentrací drůbeže vyšší než 50 000 ks.

Utrácení zvířat v ohnisku zabezpečí pohotovostní střediska pro likvidaci nákaz (PSLN) Brno a Hr. Králové.

- elektrický proud - jen PSLN Brno

kapacita – od 200 do 1000 ks /hod.,

nosnice – do 400 ks/hod.,

brojleři - do 1000 ks/hod

krůty (5-7kg) – do 300ks/hod,

krůty (13 kg) – do 200ks/hod

- CO₂ - PSLN Brno i Hradec Králové

- malé kontejnery - 20 ks do kontejneru, expozice v CO₂ 5 min., tj. 20 x 12 = 240 ks/hod. pracují 2 skupiny, tj. dvojnásobný počet utrácené drůbeže - **480 ks/hod.**

- velké kontejnery - SVS ČR má k dispozici 4 kontejnery (7 tun) upravené pro utrácení drůbeže CO₂. Kontejnery jsou uloženy ve skladu SSHR v Pohořelicích u Brna. Bylo provedeno odzkoušení těchto kontejnerů při utrácení krůt (hmotnost cca 20 kg). Z tohoto odzkoušení vyplynula nutnost úpravy kontejnerů (viz. Zpráva z utrácení). Po této úpravě lze **odhadnout kapacitu utrácení cca 1000 ks nosnic (brojlerů)/h, 500 krůt (hmotnost do 10 kg) v jednom kontejneru**, pro vodní drůbež není tento způsob utrácení vhodný.

- Řešení utrácení velkého množství (řádově od 50 000 ks a více) drůbeže v hospodářstvích s vysokými koncentracemi je zaplynování hal CO₂ ve spolupráci s chovatelem a složkami IZS (chovatel – utěsnění hal, HZS –, doprava plynu do hal, měření koncentrace, Linde Technoplyn, a.s. – dodávka plynu). (Tento způsob byl projednán v průběhu cvičení na téma výskytu ohnisek AI, které proběhlo v říjnu 2004 ve Středočeském kraji ve spolupráci se všemi zainteresovanými složkami IZS, - vhodnější jsou haly s nuceným větráním, drůbež musí být vyjmuta z klecí umístěna na podlaze do výše max . 1-2 metry).
- Před zahájením utrácení je vhodné drůbež zklidnit podáním vhodných sedativ v pitné vodě popř. krmivu.
- Alokace hospodářství s drůbeží a densita drůbeže v ČR viz. **Příloha č. 4**

6.4 Neškodné odstranění ptáků

Asanace

Kadávery určené k asanaci musí být naloženy do vhodných vozidel, která musí být úplně nepropustná. Asanace musí být provedena v podnicích schválených pro manipulaci s infekčními materiály. Denní kapacity asanačních podniků : cca 1 100 tun za den

AP Podbořany 105 t/den

AP Biřkov 100 t/den

AP Věž 150 t/den

AP Medlov 144 t/den

AP Otrokovice 60 t/den

AP Mankovice 190 t/den

AP Žichlinek 147 t/den

AP Mimoň 110 t/den

100 t = cca 50 000 ks brojlerů (2 kg), 85 000 ks nosnic lehkého typu (1,2 kg), 40 000 ks nosnic těžšího typu (2,5 kg), 14 000 – 20 000 ks krůt (5 – 7 kg), 5 000 – 5 800 ks krůt (17 – 20 kg), 40 000 ks kachen (2,5 kg), 20 000 ks hus (5 kg).

V případě, že množství kadaverů překročí kapacity asanačních podniků, lze přikročit k zahrabávání

Zahrabání

V oblastech, kde je k neškodnému odstranění možné použít zahrabání, musí být co nejdříve po potvrzení diagnózy připravena jáma. Jáma musí být nejméně dva metry široká a dva metry hluboká, což umožňuje zahrabání 300 ptáků (střední váha 1,8 kg) na 1,3 metru délky. S každým dalším metrem hloubky lze počet zahrabaných ptáků zdvojnásobit (hloubka může být 3-6 metrů). Veškeré materiály, které nelze dezinfikovat, ale jsou biologicky odbouratelné (dřevo, kartón) musí být zahrabány spolu se zvířaty. Kadávery musí být pokryty vrstvou hydroxidu vápenatého a potom nejméně 40 cm vysokou vrstvou hlíny. Požadavky na zahraboviště viz. PP SVS ČR, příloha C 4.9.

Při budování zahraboviště budou využity SaP AČR.

7. Neškodné odstranění infikovaných materiálů

Odpady, organické materiály a všechny ostatní materiály, které není možné dezinfikovat, přítomné na farmě, musí být neškodně odstraněny; zejména musí být naplánováno neškodné odstranění trusu, vajec, vaječných výrobků, sena, krmiv, peří a přepravek na vejce.

Trus

V závislosti na množství a vlastnostech trusu přítomného na farmě může být trus buď zahrabán do jámy společně s kadávery nebo navršen na hromady, postříkán dezinfekcí, pokryt odolnou plastovou fólií a nechán zrát po dobu nejméně 42 dnů (kompostování). Ve všech případech musí být infikovaný trus před zráním odvezen z farmy.

Vejce a vaječné produkty

Mohou být zahrabány společně s kadávery nebo odeslány do asanačního podniku.

Sláma

Sláma může být dekontaminována postřikem účinnou dezinfekční látkou a pokrytím odolnou plastovou fólií na dobu nejméně 42 dní. Z časových důvodů však může být vhodnější spálení.

Krmiva

Krmiva přítomná na farmě musí být dekontaminována fumigací a následně spálena.

8. Dezinfekce infikovaných prostor

- Veškeré jednotky fyzicky nebo funkčně propojené s podnikem (tj. líheň, sklad vajec, balárna vajec, přepravníky vajec, provozy na zpracování vajec) musí být vydezinfikovány. Vozidla používaná k přepravě živých zvířat, vajec a krmiv musí být také vydezinfikována;
- musí být provedeno čištění a dezinfekce zdí, podlah a stropů infikovaných provozů, které je zaměřeno na odstranění všech organických materiálů; kovové materiály, jako např. klece, mohou být dekontaminovány ošetřením teplem;
- veškeré vybavení používané uvnitř stáje, jako jsou napáječky a krmítka, musí být omyto a ošetřeno na dobu nejméně 24 hodin dezinfekčním prostředkem;
- vodní nádrže musí být vyprázdněny, vyčištěny a vydezinfikovány;
- nádrže na krmiva (sila) musí být vyprázdněny, vymyty horkou tlakovou vodou a ošetřeny fumigací;
- po vyčištění a vydezinfikování musí být všechny jednotky dvakrát ošetřeny fumigací provedenou v rozmezí nejméně dvou týdnů.

Seznam dezinfekčních látek, které jsou účinné proti viru aviární chřivky, jejich koncentrace a doporučené použití

1. chlornan sodný: 2% roztok aktivního chlóru (dezinfekce vybavení);
2. kvarterní amoniové soli: 4% roztok (ošetření zdí, podlah, stropů a vybavení, automobily);
3. peroxosulfát draselný + kyselina sulfamová + alkyl benzen sulfonát sodný – jako hotový výrobek (ošetření zdí, podlah, stropů a vybavení);
4. hydroxid vápenatý: 3% roztok (ošetření zdí a podlah);
5. kyselina krezolová 2,2% roztok ((ošetření podlah, techniky, automobilů));
6. syntetické fenoly 2% roztok (ošetření podlah);
7. aldehydy – glutaraldehyd 2 – 5 % (ošetření podlah, techniky, automobilů)
8. formaldehyd - fumigace

Seznam dezinfekčních prostředků povolených k použití v ČR viz Pohotovostní plán SVS ČR (příloha C.4.15.5.)

Seznam zkratek:

- AČR- Armáda ČR**
- AP - asanační podnik**
- AI - aviární influenza**
- HPAI - vysoce patogenní AI**
- HZS - Hasičský záchranný sbor**
- IZS – integrovaný záchranný systém**
- KVS – krajská veterinární správa**
- KÚ - Krajský úřad**
- LPAI - nízké patogenní AI**
- NRL – Národní referenční laboratoř**
- OPIS IZS – Operační a informační středisko IZS**
- PSLN - Pohotovostní středisko pro likvidaci nálezů**
- PP - pohotovostní plán**
- PČR – Policie ČR**
- SVÚ - státní veterinární ústav**
- SVS - Státní veterinární správa ČR**
- ÚVL - úřední veterinární lékař**